

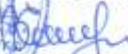
Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
гірничої справи,
природокористування та
будівництва

30 серпня 2023 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

 Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологія»
освітньо-професійна програма «Екологія»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра екології та природоохоронних технологій

Схвалено на засіданні кафедри
екології та природоохоронних
технологій

26 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

 Ірина ПАЦЕВА

Гарант освітньо-професійної
програми

 Руслана ВАЛЕРКО

Розробник: д.пед.н., професор кафедри екології та природоохоронних технологій Наталія БОРДЮГ, к.пед.н., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій Людмила ДЕМЧУК, к.пед.н, доцент, завідувач кафедри науки про Землю Олена ГЕРАСИМЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 10 «Природничі науки»	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 101 «Екологія»	Рік підготовки:	
Змістовних модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
	Освітній ступінь «магістр»	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3, самостійної роботи – 3.		Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні	
		32 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		42 год.	80 год.
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 11 % аудиторних занять, 89 % самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування здатності у майбутніх фахівців здійснювати еколого-освітню роботу з різними цільовими групами та мотивувати громадськість до відповідального споживання, формувати у них екологічну культуру і свідомість.

Завдання вивчення дисципліни:

– оволодіння студентами базовими знаннями щодо структури неперервної екологічної освіти, особливостей формальної і неформальної освіти, компонентів екологічної освіти, інтеграції природоохоронної діяльності

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 3

в освітньо-виховний процес;

– сформувати систему знань про форми, методи і засоби екологічної освіти, інноваційні педагогічні технології, особливості організації освітнього процесу;

– практичне опанування майбутніми фахівцями методики організації і проведення еколого-просвітницької діяльності з використанням інноваційних технологій, методами залучення громадськості до вирішення екологічних проблем, формування у них екологічної культури та відповідального ставлення до довкілля;

– сформувати знання та вміння приймати рішення щодо проблем навколишнього середовища, оволодіння нормами екологічно грамотної поведінки, набуття навичок самоосвітньої діяльності з питань екологічної освіти і виховання, самовдосконалення і саморозвиток фахівців впродовж життя.

Зміст навчальної дисципліни «Екологічна освіта та виховання» спрямований на формування **загальних і спеціальних компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія»:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

СК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

Отримані знання з навчальної дисципліни «Екологічна освіта та виховання» стануть складовими таких **програмних результатів навчання** за спеціальністю 101 «Екологія»:

ПР01. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля.

ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення теоретичних задач і проблем екології.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Система екологічної освіти.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 4

Тема 1. Теоретичні основи екологічної освіти. (ЗК01; СК14; ПР01)

Екологічна освіта – сучасна парадигма природоохоронної діяльності. Зміст, завдання та структура екологічної освіти. Структура та особливості системи неперервної екологічної освіти. Рівні сформованості екологічної освіти. Характеристика основних принципів екологічної освіти. Екологічна освіта, виховання, культура – основа для формування екологічної свідомості. Системи екологічної освіти в різних країнах світу. Освітні аспекти сталого розвитку суспільства. Стратегії екологічної освіти.

Тема 2. Організація процесу екологічної освіти. (ЗК01; СК09; ПР01)

Психолого-педагогічна оцінка впливу природного довкілля на особистісне становлення дітей. Природне розвивальне середовище. Ознайомлення дітей з природою в умовах еколого-розвивального середовища закладу освіти. Екологічний простір у приміщенні закладу освіти, зміст та його складники. Еколого-предметне середовище в закладі освіти: книги та дидактичні посібники, твори мистецтва, екологічний музей. Академічна доброчесність.

Тема 3. Форми і методи екологічної освіти. (ЗК01; ЗК07; СК09; СК14; ПР05; ПР01)

Теоретичні засади освітнього процесу. Умови ефективності засвоєння екологічних знань. Форми організації навчальної роботи з екології. Активність молоді у навчальній діяльності. Методика формування екологічних понять. Інноваційні технології в екологічній освіті. Впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес. Спостереження як основний метод екологічної освіти. Екологічна стежка. Екологічне свято. Форми, методи і прийоми роботи з дітьми в екологічній пошуково-дослідницькій діяльності.

Тема 4. Неформальна екологічна освіта. (ЗК01; ЗК07; СК10; ПР05; ПР08)

Громадські організації. Екологічні рухи. Засоби масової інформації. Роль церкви у розвитку екологічної освіти. Розвиток неформальної екологічної освіти в Україні. Система громадського екологічного управління. Еколого-освітня діяльність природоохоронних установ у регіоні.

Змістовий модуль 2. Формування екологічної свідомості у громадськості.

Тема 5. Компоненти екологічної освіти та їх характеристика. (ЗК01; СК09, СК10; СК14; ПР08; ПР17)

Роль екологічної освіти у формуванні екологічної культури і свідомості.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 5

Екологічна культура. Екологічна етика. Екологічна свідомість. Екологічний світогляд. Екологічна мораль. Екологічне виховання. Екологічне просвітництво. Ноосферні орієнтири розвитку екологічної освіти. Закономірності процесу навчання і екологічного виховання в закладах освіти. Система національного екологічного виховання.

Тема 6. Екологічна свідомість: особливості розвитку та формування (ЗК01; СК10; ПР08)

Екосвідомість та її структура. Формування екологічної свідомості та мислення засобами екологічної освіти. Інтеграція природничо-наукового знання у формуванні екологічної свідомості. Екологічна мораль та екологічна свідомість. Характеристика форм екосвідомості. Екоцентричний тип свідомості. Роль екологічної освіти у формуванні особистості, засоби масової інформації, як один із способів формування екологічної свідомості. Формування екологічної свідомості і мислення на основі активної життєвої позиції.

Тема 7. Вплив закладів освіти на формування та розвиток екологічної компетентності (ЗК01; ЗК07; СК09, СК10; ПР05; ПР08; ПР17)

«Зона відповідальності» особистості. Суперечності між запитамі освіти сталого розвитку і особливостями української екологічної освіти. Екологічні проблеми у навчальних предметах. Сім'я як осередок формування екологічної культури особистості. Засоби формування екологічної культури. Роль екологічних ігор у формуванні екологічної компетентності майбутніх фахівців.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Система екологічної освіти.										
Тема 1. Теоретичні основи екологічної освіти.	14	4	4	-	6	14	2	2	-	10
Тема 2. Організація процесу екологічної освіти.	6	2	-	-	4	12	-	-	-	12
Тема 3. Форми і методи екологічної освіти.	16	2	8	-	6	12	-	-	-	12
Тема 4. Неформальна екологічна освіта.	16	2	8	-	6	12	-	2	-	10
Разом за змістовний модуль 1	52	10	20	-	22	50	2	4	-	44

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 6

Змістовий модуль 2. Формування екологічної свідомості у громадськості.										
Тема 5. Компоненти екологічної освіти та їх характеристика.	12	2	2	-	8	14	2	-	-	12
Тема 6. Екологічна свідомість: особливості розвитку та формування.	10	2	2	-	6	12	-	-	-	12
Тема 7. Вплив закладів освіти на формування та розвиток екологічної компетентності.	16	2	8	-	6	14	-	2	-	12
Разом за змістовий модуль 2	38	6	12	-	20	40	2	2	-	36
ВСЬОГО	90	16	32	-	42	90	4	6	-	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Екологізація сучасного суспільного життя	4	2
2.	Методика проведення нетворкінгів та воркшопів.	4	
3.	Проектні технології навчання в екологічній освіті	4	
4.	Неформальна екологічна освіта	4	2
5.	Соціальна екореклама як рушійна сила масової екоосвідомості. Зробити і представити рекламу	4	
6.	Екологія життєвого середовища людини	2	
7.	Екологічне просвітництво як засіб формування екоосвідомості у суспільстві.	2	
8.	Екскурсія як форма екологічного виховання.	2	
9.	Практики проведення масових заходів екологічного спрямування	6	2
	Всього	32	6

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Теоретичні основи екологічної освіти.

1. Системи екологічної освіти в різних країнах світу.
2. Освітні аспекти сталого розвитку суспільства.
3. Стратегії екологічної освіти.

Тема 2. Організація процесу екологічної освіти.

1. Психолого-педагогічна оцінка впливу природного довкілля на становлення особистості.
2. Ознайомлення дітей з природою в умовах еколого-розвивального середовища закладу освіти.
3. Еколого-предметне середовище в закладі освіти: книги та дидактичні посібники, твори мистецтва, екологічний музей.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 7

Тема 3. Форми і методи екологічної освіти.

1. Теоретичні засади освітнього процесу.
2. Впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес.
3. Спостереження як основний метод екологічної освіти.
4. Екологічна стежка.
5. Екологічне свято.
6. Форми, методи і прийоми роботи зі студентами в екологічній пошуково-дослідницькій діяльності.

Тема 4. Неформальна екологічна освіта.

1. Роль церкви в екологічній освіті.
2. Розвиток неформальної екологічної освіти в Україні.
3. Система громадського екологічного управління.

Тема 5. Компоненти екологічної освіти та їх характеристика.

1. Ноосферні орієнтири розвитку екологічної освіти.
2. Закономірності процесу навчання і екологічного виховання в закладах освіти.
3. Система національного екологічного виховання.

Тема 6. Екологічна свідомість: особливості розвитку та формування.

1. Формування та розвиток екологічної культури особистості в умовах дослідницької діяльності.
2. Формування та розвиток екологічної свідомості і мислення на основі активної життєвої позиції.

Тема 7. Вплив закладів освіти на формування та розвиток екологічної компетентності.

1. Сім'я як осередок формування екологічної культури дітей та молоді.
2. Засоби формування екологічної культури.
3. Роль екологічних ігор у формуванні екологічної компетентності учнів.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів не передбачена навчальним планом. Індивідуальні завдання, які виконуються, включають підготовку соціальної екореклами, розробку друкованої продукції еколога-просвітницького характеру.

8. Методи навчання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 8

Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання: 1) словесні методи – лекція, бесіда, діалог, розповідь-роз’яснення; 2) наочні методи – метод ілюстрації, спостереження, моделювання; 3) практичні методи – виробничо-практичні, творчо-пошукові, контрольні, практичні завдання еколого-просвітницького характеру: провести власні соціологічні дослідження, опанувати методики проведення навчальних занять, масових заходів, особливості впровадження інноваційних технологій.

9. Методи контролю

Оцінювання роботи здобувачів вищої освіти здійснюється під час поточного контролю (усне опитування; оцінювання роботи під час аудиторних занять; виконання практичних завдань; поточне тестування). Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів.

Підсумковий контроль вивчення дисципліни здійснюється шляхом складання екзамену.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
10	10	20	20	10	10	20	100

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Безлатня Л.О., Гармата О.М., Герасимчук О.Л., Притуляк Т.С., Гарбич Я.В. Формування екологічної культури у здобувачів вищої освіти. Вісник науки та освіти. 2023. Вип. № 6(12). С. 267-279. URL:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 9

<http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5318>.

2. Вікрі К. Нетворкінг для інтровертів. Поради для комфортної та ефективної комунікації: посіб. : пер. з англ. Київ: Vivat. 2020.

3. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-метод. посіб. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

4. Герасимчук О.Л. Висвітлення ролі курсу «Екологія та безпека життєдіяльності» у формуванні компетенцій забезпечення особистої, професійної та екологічної безпеки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Нові технології навчання. 2022. Вип. 96 . С. 54-59. URL: <http://www.journal.org.ua/index.php/ntn>.

5. Герасимчук О.Л. Екологічна стежка як засіб формування екологічної культури особистості / Герасимчук О.Л., Корбут М.Б.// Проблеми освіти: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Випуск 91. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. С. 92-96.

6. Герасимчук О.Л., Кірейцева Г.В., Мельниченко І.С. Критерії та показники оцінки якості підготовки фахівців з екології. Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». К., 2020. Вип. 94. С. 71 – 76.

7. Грицай Н.Б. Інноваційні технології навчання: навчальний посібник. Рівне: ТзОВ «Дока центр», 2017. 184 с.

8. Дубовий В. І., Дубовий О. В. Екологічна культура: навчальний посібник. Херсон: Грін Д.С., 2016. 256 с

9. Душечкіна, Н. Ю. Формування екологічного світогляду студентів у закладах вищої освіти : монографія, Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань : Сочінський М. М., 2018. 213 с.

10. Етика відносин з природою: навч.-метод. посіб. / О. Пруцакова, Н. Пустовіт, А. Логінова, Г. Тарасюк. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. 180 с.

11. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / за заг. редакцією Г.Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. 444 с.

12. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / Бахтіярова Х.Ш. та ін. Київ : НТУ, 2017. 172 с.

13. Методичні рекомендації для проведення практичних робіт з навчальної дисципліни «Екологічна освіта та виховання» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форми навчання спеціальності 101 «Екологія» освітньо-професійна програма «Екологія». (Автор: Бордюг Н. С.). Житомир, Житомирська політехніка, 2023. 30 с. (Протокол № 09 від 29.06.2023 р.).

14. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Екологічна освіта та виховання» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форми навчання спеціальності 101

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 10

«Екологія» освітньо-професійна програма «Екологія». (Автор: Бордюг Н. С.). Житомир, Житомирська політехніка, 2023. 17 с. (Протокол № 09 від 29.06.2023 р.).

15. Орфанова М.М. Дистанційна екологічна освіта: можливості та перспективи. *Інноваційні технології в освіті*: матеріали Міжнародної науково-технічної конференції. (09–11 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ, 2019. С. 185–186.

16. Теорія і практика екологічної освіти : навч. посіб. для студентів денної форми навчання, за напрямом підготовки: 101 «Екологія» / уклад.: М. М. Дяченко-Богун, В. В. Оніпко, В. І. Іщенко. Полтава, 2019. 85 с.

17. Толочко С.В., Бордюг Н.С., Міронєць Л.П. Знаю. Вмію. Дію : навч.-метод. посіб. для формування екологічної компетентності школярів. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 121 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732064>

18. Толочко С. В., Бордюг Н. С., Міронєць Л. П. Формування екологічної компетентності здобувачів освіти для подолання екологічних наслідків війни. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 52. С. 46–49.

19. Bordiug N., Rashchenko A., Les T. Workshop as a method of training future experts in techogenic and environmental safety. Науковий журнал «ScienceRise: Pedagogical Education». 2020. №3(36). С. 38-41.

20. Bordiug N., Tolochko S., Les T. Educational hub as a space for the development of professional and practical competence of environmental safety specialists. *ScienceRise: Pedagogical Education*. 2022. № 1(46). P. 12–17.

Допоміжна література

1. Герасимчук О.Л. Аналіз ефективності формування екологічної компетентності майбутніх гірничих інженерів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2017. № 1 (65). С. 26–36.

2. Герасимчук О.Л. Екологічна стежка як засіб формування екологічної культури особистості / Герасимчук О.Л., Корбут М.Б.// Проблеми освіти: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Випуск 91. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. С. 92-96.

3. Гречанівська Г. О., Валерко Р. А. Оцінка рівня екологічної освіти і виховання учнів середньої школи на прикладі Онацьківецького НВК Полонського району Хмельницької області. Наука. Молодь. Екологія – 2018 : матеріали XIV-ї Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, 17 травня 2018 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. С. 89-93.

4. Дух О.І. Реалізація неформальної екологічної освіти молоді в діяльності громадських організацій. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія : Педагогіка. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2018. Вип. 10.

5. Екологічна стежка у Ботанічному саду / уклад. А. В. Рудик, Л. П.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.07- 05.01/101.00.1/М/ОК03- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 11

Міронець. Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. 52 с.

6. Койнова І. Б. Нові підходи до екологічної освіти в Україні // Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна серія «Екологія», вип. 16, 2017. С. 150–154.

7. Коренева І. М. Освіта для сталого розвитку: реалії України. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки. 2018. №. 1. С. 17–25.

8. Оверченко Т. А., Іваненко О. І., Вембер В. В. Стратегія охорони навколишнього середовища : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 132 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Всеукраїнська екологічна ліга. URL: <https://www.ecoleague.net/>.
2. Екологічне законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Концепція екологічної освіти України. К., 2001. 36 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text>.
4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: menr.gov.ua.
5. Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. URL: <https://nenc.gov.ua/>.
6. Центр екологічних ініціатив «Екодія». URL: <https://ecoaction.org.ua/>.